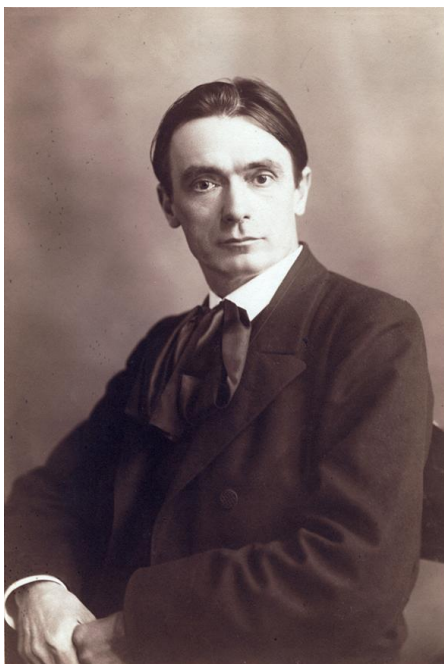

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ RUDOLF STEINER

ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑ 1861 – 1889

Παιδικά χρόνια

Ο Rudolf Steiner γεννήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 1861 στο χωριό Kraljevec στα σύνορα Αυστρίας-Ουγγαρίας (σημερινή Σλοβενία). Ήταν γιός ενός υπαλλήλου σιδηροδρόμων της νότιας Αυστρίας. Η οικογένεια ήταν φτωχή και τα παιδιά βοηθούσαν εργαζόμενα σε σπίτια, κήπους και χωράφια. Ο R. Steiner συμμετείχε επίσης σε όλες τις εργασίες στο σιδηροδρομικό σταθμό και μεταξύ άλλων έμαθε από μικρός την τηλεγραφία. Το περιβάλλον που μεγάλωσε ήταν όμορφο και γαλήνιο με λιβάδια, δάση και μακριά στο βάθος τα χιονισμένα βουνά των Άλπεων.

Μια ιδιαίτερη εμπειρία

Από μικρή ηλικία, περίπου επτά ετών, είχε εμπειρίες από ένα κόσμο που δεν ανήκαν μόνον στο γήινο, φυσικό κόσμο. Μπορούσε να «βλέπει» και να «ακούει» τα πνευματικά όντα πίσω από τα φαινόμενα της φύσης. Αυτά εμφανίζονταν όχι στο φυσικό περιβάλλον, αλλά σε ένα εσωτερικό, «ψυχικό χώρο». Δεν μιλούσε όμως για αυτά επειδή αισθανόταν ότι οι άνθρωποι του περιβάλλοντός του δεν τα καταλάβαιναν.

Σχολικά χρόνια

Κατά προτροπή του πατέρα του, ακολούθησε στο σχολείο την κατεύθυνση των θετικών επιστημών. Παρόλο ότι στα πρώτα χρόνια του σχολείου ήταν γενικά ονειροπόλος και δεν ενδιαφερόταν για τη σχολική εργασία, από δώδεκα ετών και μετά αφυπνίστηκε από τη μελέτη των φυσικών επιστημών και άρχισε μάλιστα να δίνει ιδιαίτερα μαθήματα σε νεότερους μαθητές. Εξελίχθηκε σε έναν αριστούχο μαθητή. Από την ηλικία των δεκατεσσάρων ετών άρχισε στον ελεύθερό του χρόνο να μελετάει με ζήλο την φιλοσοφία.

Ένας πνευματικός δάσκαλος

Για τις εμπειρίες του σχετικά με τον πνευματικό κόσμο δεν μπορούσε να μιλήσει ανοικτά με κανένα άνθρωπο. Το 1879 όμως γνώρισε έναν απλοϊκό άνθρωπο που μάζευε βότανα στα βουνά. Αυτός βοήθησε τον R. Steiner να έλθει σε επαφή με την πνευματική γνώση που – ανεπηρέαστη από το σύγχρονο πολιτισμό – ζούσε στον κόσμο ως ασυνείδητη απόκρυφη γνώση. Αυτός ο «πνευματικός δάσκαλος» του έδωσε βαθιές ωθήσεις για όλη του τη ζωή, μεταξύ άλλων τη συμβουλή να μελετήσει καλά τον υλιστικό-επιστημονικό τρόπο σκέψης.

Ανώτερες σπουδές

Το φθινόπωρο του 1879 άρχισε να σπουδάζει μεταξύ άλλων βιολογία, χημεία και φυσική στο Πολυτεχνείο της Βιέννης. Η σύγχρονη αντίληψη του κόσμου σύμφωνα με τις θεωρίες της φυσικής, τον έφερε σε μεγάλο προβληματισμό σκέψης. Σε αυτή την κοσμοαντίληψη όλα εξηγούνται μηχανικά, δίχως τη συμβολή του υπεραισθητού κόσμου, για τον οποίο ο ίδιος είχε προσωπική εμπειρία, κυρίως στην οργανική φύση, και η παρουσία του οποίου συνεχώς επαληθευόταν από τις καθημερινές του παρατηρήσεις.

Goethe

Μέσω του καθηγητού του K. I. Schröer στο Πολυτεχνείο, ο R. Steiner ήλθε για πρώτη φορά σε επαφή με το έργο του Goethe, που εκτός από λογοτέχνης ήταν και ένας αφοσιωμένος ερευνητής της φύσης. Με τα επιστημονικά συγγράμματα του ο Goethe χάραζε ένα νέο δρόμο έρευνας της οργανικής ζωής, που προσέφερε μια γέφυρα ανάμεσα στη φύση και το πνεύμα.

Παιδαγωγική αποστολή

Ως φτωχός φοιτητής εξοικονομούσε τα προς το ζειν με εκπαιδευτική δραστηριότητα. Μετά την αποφοίτησή του το 1884 προσελήφθη ως ιδιωτικός παιδαγωγός σε μια εύπορη οικογένεια της Βιέννης. Παρέμεινε εκεί έξι χρόνια. Το δεκάχρονο παιδί τους έπασχε από υδροκεφαλία και ήταν τόσο καθυστερημένο στην εξέλιξή του που δεν υπήρχαν ελπίδες. Ο R. Steiner εργάστηκε με αφοσίωση και κατάφερε μέσα σε δύο χρόνια να βελτιώσει την κατάσταση του παιδιού, ώστε να μπορεί να πηγαίνει στο σχολείο μαζί με τα άλλα συνομήλικα παιδιά. Αργότερα, το παιδί αυτό σπούδασε γιατρός. Κατά το διάστημα αυτό ο R. Steiner έθεσε τις πρώτες βάσεις της πρακτικής γνώσης του ανθρώπου, που αργότερα οδήγησε στην εξέλιξη της παιδαγωγικής τέχνης.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ 1890 – 1896

Στη Βαϊμάρη

Από το 1890 άρχισε μια νέα φάση στη ζωή του, όταν μετακόμισε στη Βαϊμάρη και ανέλαβε την έκδοση των επιστημονικών έργων του Goethe.

Ήδη από το 1886 είχε δημοσιεύσει το πρώτο του βιβλίο «Βασικές γραμμές μιας θεωρίας γνώσης, σύμφωνα με την κοσμοαντίληψη του Goethe». Μετά εργάστηκε με τη διατριβή του «Το βασικό πρόβλημα της γνωσιολογίας» και το 1891 ανεδείχθη διδάκτωρ. Την εργασία του αυτή διέυρνε στο βιβλίο «Αλήθεια και Επιστήμη». Αυτή ήταν και η προετοιμασία για το κύριο φιλοσοφικό του έργο «Η φιλοσοφία της ελευθερίας». Σε αυτό αποδεικνύει ότι αν ο άνθρωπος αναπτύξει την απαραίτητη δύναμη σκέψης, μπορεί ακριβώς να συλλάβει τις καθαρές, «απελευθερωμένες από τις αισθήσεις» ιδέες και να ξεπεράσει τα «όρια της γνώσης», ώστε να γίνει ένας ελεύθερος πολίτης στον ιδεατό-πνευματικό κόσμο.

Μια ιδιαίτερη ικανότητα

Σε ηλικία 35 ετών άρχισε μια νέα φάση στη ζωή του R. Steiner. Μέσα από λεπτομερείς παρατηρήσεις απέκτησε την διαίσθηση ότι ο ορατός κόσμος ήταν καλυμμένος από ένα πέπλο, που μόνον ο ίδιος ο κόσμος ήταν σε θέση να αποκαλύψει. Παρατηρώντας προσεκτικά και σε βάθος έφθασε να δει έναν εντελώς καινούργιο κόσμο. Ήδη από παλαιά είχε ασχοληθεί με διαλογισμούς. Τώρα αφυπνίστηκε μέσα του ο πνευματικός άνθρωπος που διαχωρισμένος από τον φυσικό του οργανισμό μπορούσε να κινείται και να ζει μέσα σε έναν πνευματικό κόσμο.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ 1897 – 1902

Εξωτερικές δυσκολίες

Το 1897 ανέλαβε την έκδοση του διακεκριμένου λογοτεχνικού περιοδικού *Magazin für Literatur*. Ο κύκλος των συνδρομητών ήταν μικρός και ο R. Steiner αναζήτησε άλλες δραστηριότητες για να το προωθήσει. Άρχισε να γράφει και να δίνει διαλέξεις στη λογοτεχνική εταιρεία «*Freie literarische Gesellschaft*». Η συνεργασία του όμως με γνωστές προσωπικότητες της νεώτερης γερμανικής λογοτεχνίας δεν ήταν χωρίς δυσκολίες. Παρ' όλες τις προσπάθειές του, τα οικονομικά του περιοδικού δεν βελτιώθηκαν ώστε να του επιτρέπουν να καλύπτει τις βασικές του ανάγκες, και τελικά το παρέδωσε σε άλλους.

Εσωτερική δοκιμασία

Εκτός από τις υλικές δυσκολίες προέκυψε και μια «ψυχική δοκιμασία». Από μικρός αισθανόταν ότι η αποστολή του ήταν να γνωρίσει τον επιστημονικό τρόπο σκέψης και να τον μετατρέψει «εσωτερικά». Τώρα ανακάλυπτε ότι η πνευματική πραγματικότητα του σκέπτεσθαι δεν έχει να κάνει με αφηρημένες έννοιες αλλά με οντότητες. Στον πνευματικό κόσμο συνάντησε δαιμονικές οντότητες, οι οποίες δεν επέτρεπαν στην επιστήμη να προχωρήσει προς την πνευματική ενόραση αλλά ήθελαν να παραμείνει σε ένα μηχανικό-υλιστικό σκέπτεσθαι. Τις οντότητες αυτές χαρακτήρισε αργότερα ως αριμανικές. Όπως περιγράφει ο ίδιος στην αυτοβιογραφία του, «την εποχή εκείνη προσπαθούσα μέσα από εσωτερικές καταιγίδες να διασώσω την πνευματική μου ενόραση». Και «τον καιρό αυτό της δοκιμασίας δεν μπορούσα να προχωρήσω, αν με την πνευματική μου ενόραση δεν έφερνα μέσα μου την εξέλιξη του χριστιανισμού». Ο δρόμος της γνώσης προς τον Χριστό τον οδήγησε σε μια δυνατή εμπειρία όσον αφορά το Μυστήριο του Γολγοθά.

Εξωτερικές διδασκαλίες

Προς τα τέλη του 1900, ο R. Steiner αφιέρωνε τον χρόνο του κυρίως δίνοντας διαλέξεις και συγγράφοντας. Έδινε μαθήματα διαφόρων ειδών, μεταξύ άλλων στην σχολή επιμόρφωσης εργατών του Βερολίνου. Επίσης στην επιστημονική ένωση «*Giordano Bruno Bund*» του Βερολίνου. Έγραψε βιβλία σχετικά με την εξέλιξη της φιλοσοφίας, από τον Goethe και τον Καντ μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα.

Διαλέξεις στη θεοσοφική εταιρία

Για πρώτη φορά μίλησε με εσωτερικό τρόπο σε μια διάλεξη για την «Μυστική απόκρυψη του Goethe». Ήταν ένας νέος σταθμός στη δραστηριότητά του. Συνέχισε τις διαλέξεις του σε κύκλους όπου πολλοί ακροατές ήσαν μέλη της θεοσοφικής εταιρείας. Παρόλο ότι ήταν εντελώς αντίθετος προς τα συνήθη δόγματα της θεοσοφικής εταιρείας, δέχθηκε να διευθύνει το νεοσύστατο παράρτημά της υπό την προϋπόθεση ότι θα ήταν ελεύθερος και ανεξάρτητος στην πνευματική του εργασία.

Η ανθρωποσοφία

Λίγο αργότερα, σε μια διάλεξη αποκάλυψε το βασικό κίνητρο της ζωής του, που θα τον καθοδηγούσε όλα τα υπόλοιπα χρόνια, «να βρει νέους τρόπους ψυχικής έρευνας, πάνω σε επιστημονική βάση». Έτσι γεννήθηκε αυτό που αργότερα ονομάστηκε «ανθρωποσοφία». Από εκεί και μετά η βιογραφία του R. Steiner τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά είναι συνδεδεμένη με την πνευματική κίνηση της «ανθρωποσοφίας».

Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣΟΦΙΑΣ 1902 – 1909

Τα βασικά βιβλία

Κατά την επταετία 1902 – 1909 θεμελιώθηκε το θεωρητικό περιεχόμενο της ανθρωποσοφίας. Ο R. Steiner εργάστηκε σχεδόν αποκλειστικά με τον λόγο. Έδωσε σειρές διαλέξεων και έγραψε τα βασικά του βιβλία «Θεοσοφία», «Πώς αποκτώνται οι γνώσεις των ανωτέρων κόσμων» και «Απόκρυφη επιστήμη».

Αυτό που ήθελε να μεταβιβάσει ο R. Steiner δεν ήταν κάποιο κοινωνικό ή ηθικό δόγμα ούτε κάποια νέα θρησκεία αλλά ένα περιεχόμενο γνώσης. Στα αρχαία μυστήρια η εκπαίδευση γινόταν προφορικά από τον μύστη στον μαθητή. Οι μαθητές ήσαν λίγοι και εκλεκτοί. Κατά τον R. Steiner όμως «σε κάθε άνθρωπο ενυπάρχουν ικανότητες με τις οποίες μπορεί να αποκτήσει γνώση των ανωτέρων κόσμων».

Η τέχνη

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣΟΦΙΑΣ 1902 – 1909

Τα μυστηριακά δράματα και το Goetheanum

Το 1913 ιδρύθηκε στο Βερολίνο η ανθρωποσοφική εταιρεία. Η ανθρωποσοφία δεν είναι αποκλειστικά ένα σύνολο ιδεών αλλά μια ζωντανή δύναμη, που απευθύνεται σε όλο τον άνθρωπο και όχι μόνο στο σκέπτεσθαι. Υπάρχει μια δραστηριότητα που μιλάει απ' ευθείας στο συναίσθημα του ανθρώπου και αυτή είναι η τέχνη. Το 1910 ο R. Steiner έγραψε και σκηνοθέτησε το πρώτο μυστηριακό του δράμα «Η πύλη της μύησης». Τα επόμενα τρία χρόνια παρουσιάστηκαν άλλα τρία δράματα «Η δοκιμασία της ψυχής», «Ο φύλακας του κατωφλιού» και «Η αφύπνιση των ψυχών». Η ανάγκη κατάλληλου χώρου για τέτοιες καλλιτεχνικές δραστηριότητες οδήγησε στην οικοδόμηση ενός ιδιαίτερου κτηρίου στο Dornach της Ελβετίας. Ο R. Steiner ανέλαβε τη δημιουργία μιας νέας γλώσσας μορφών στην αρχιτεκτονική του κτηρίου. Ο θεμέλιος λίθος ετέθη τον Σεπτέμβριο του 1913 και ο R. Steiner μετακόμισε στο Dornach για να καθοδηγήσει το έργο. Οι καλλιτεχνικές μορφές που δημιουργήθηκαν, είχαν την ίδια βάση όπως και η εξέλιξη των μορφών που συνέλαβε ο Goethe στην «Θεωρία της μεταμόρφωσης» των φυτών. Το κτήριο ονομάστηκε χαρακτηριστικά Goetheanum.

Η Ευρυθμία

Παράλληλα με την διαμόρφωση του κτηρίου, εξελίχθηκε από τον R. Steiner μια νέα τέχνη κίνησης που ονομάστηκε **ευρυθμία**. Σε κάθε ήχο και κάθε μουσικό τόνο λαμβάνει χώρα μέσα στον άνθρωπο μια αόρατη κίνηση. Αυτή η αόρατη κίνηση γίνεται «ορατή» στην ευρυθμία.

Ο αντιπρόσωπος της ανθρωπότητας

Έναν κεντρικό ρόλο στο κτήριο κατείχε το ξύλινο γλυπτό, εννέα μέτρα σε ύψος, με το οποίο ο R. Steiner έδωσε μια από τις πιο σημαντικές του ωθήσεις. Παριστάνει τις τρεις παγκόσμιες δυνάμεις που δρουν στο σύμπαν και στον άνθρωπο. Η μορφή του «Lucifer» στο άνω μέρος εκφράζει τη δύναμη που θέλει να παρασύρει τον άνθρωπο σε μια εγωιστική, συναισθηματική υπόσταση. Ο «Ahriman» στο κάτω μέρος αντιπροσωπεύει την δύναμη που θέλει να κάνει τον άνθρωπο μια ψυχικά σκληρή, διανοητική οντότητα. Ανάμεσα σε αυτές τις ακραίες δυνάμεις χρειάζεται μια δύναμη που να τις ισορροπεί. Αυτή εκφράζεται στην μεσαία μορφή του «αντιπροσώπου της ανθρωπότητας», του Χριστού, που με το παράστημά του εκφράζει την παγκόσμια αγάπη.

Ο R. Steiner εργαζόταν παράλληλα με τη συγγραφή βιβλίων και με διαλέξεις. Τα ταξίδια σε άλλες χώρες αυξάνονταν όλο και περισσότερο. Το 1917 δημοσίευσε το βιβλίο «Αινίγματα της ψυχής» όπου παρουσίασε μια από τις πιο σημαντικές του ανακαλύψεις. Στον οργανισμό του ανθρώπου λειτουργούν τρία αυτόνομα συστήματα, το νευρο-αισθητηριακό, το ρυθμικό και το μεταβολικό.

Μόνον η νοητική ζωή εξαρτάται από το νευρικό σύστημα, ενώ η συναισθηματική ζωή από το ρυθμικό και η θέληση από το μεταβολικό σύστημα. Υπάρχει δηλαδή ένα τρίπτυχο στον οργανισμό. Η ανακάλυψη αυτή έδωσε τις ωθήσεις για την εξέλιξη της παιδαγωγικής και τη μελέτη του κοινωνικού οργανισμού.

Η ανθρωποσοφία στην πράξη

ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣΟΦΙΑΣ 1917 – 1923

Με το Goetheanum η ανθρωποσοφική κίνηση πέρασε στο φως της δημοσιότητας. Πολλοί άνθρωποι προσήλθαν στην κίνηση, όχι μόνο για να πάρουν κάτι για τον εαυτό τους, αλλά για να δώσουν τη γνώση τους, την επαγγελματική τους εμπειρία, όλη την ενεργητικότητά τους. Ο R. Steiner τους βοήθησε σε πράγματα που οι ίδιοι αποφάσιζαν. Μόνον έτσι η ανθρωποσοφία μπορούσε να γίνει μια ώθηση θέλησης δίχως να περιορίζει την ελευθερία του ανθρώπου.

Το τρίπτυχο της κοινωνίας

Μετά τον πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο υπήρχε η ανάγκη δημιουργίας υγιών κοινωνικών δομών. Ο R. Steiner προσέφερε και σε αυτόν τον χώρο τα αποτελέσματα των ερευνών του. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα της τρίπτυχης κοινωνίας στην οποία υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στους τρεις αυτόνομους τομείς, τον πολιτιστικό-πνευματικό, τον οικονομικό και τον δημοσιονομικό τομέα. Για την αρμονική λειτουργία της κάθε πτυχής της κοινωνίας πρέπει να ληφθούν υπόψη συγκεκριμένες δυνάμεις και νομοτέλειες. Η αρχή της ελευθερίας πρέπει να διαποτίζει τον πολιτιστικό-πνευματικό τομέα, η αδελφότητα τις οικονομικές σχέσεις και η ισότητα τις βασικές πολιτικές-νομικές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των πολιτών.

Το σχολείο Waldorf

Η ιδέα της τρίπτυχης κοινωνίας απορρίφθηκε για λόγους συμφερόντων από πολλές κομματικές-συνδικαλιστικές οργανώσεις. Βρήκε όμως ανταπόκριση σε πολλούς ανθρώπους, όπως οι εργάτες του εργοστασίου τσιγάρων Waldorf Astoria στη Στουτγάρδη. Με πρωτοβουλία του διευθυντή Emil Molt ζητήθηκε από τον R. Steiner να επιστατήσει στη δημιουργία ενός κοινωνικού σχολείου για τα παιδιά των εργατών και των υπαλλήλων του εργοστασίου.

Ο R. Steiner δέχθηκε με χαρά την αποστολή αυτή και έτσι στις 7 Σεπτεμβρίου 1919 ιδρύθηκε το πρώτο σχολείο Waldorf στη Γερμανία.

Η αποστολή του σχολείου είναι να βοηθήσει τη ψυχική-πνευματική οντότητα του παιδιού, που έχει γεννηθεί στη γη από μια ύπαρξη σε υπεραισθητούς κόσμους, να προσαρμοστεί στο φυσικό κόσμο, δηλαδή να γίνει ικανός άνθρωπος στη ζωή. Ο R. Steiner δεν έδωσε «παιδαγωγικές συνταγές» αλλά έδειξε ότι η παιδαγωγική είναι μια **τέχνη** και όχι μια μέθοδος, γι αυτό πρέπει να εξασκείται με πλήρη ελευθερία. Όλη η παιδαγωγική του ώθηση μπορεί να θεωρηθεί ως ένας δρόμος αυτό-αγωγής του δασκάλου.

Η ιατρική

Η γνώση του ανθρώπου έδωσε επίσης το έναυσμα για την έρευνα πάνω σε θέματα ιατρικής. Από το 1920 μέχρι το 1924 ο R. Steiner έδωσε σειρές διαλέξεων σε γιατρούς και φαρμακοποιούς σχετικά με τη βαθύτερη έννοια της θεραπείας. Το 1921 ιδρύθηκε η πρώτη κλινική στο Arlesheim κοντά στο Dornach με πρωτοβουλία της Ολλανδέζας ιατρού Ita Wegman. Νέα φάρμακα άρχισαν να παρασκευάζονται στο Arlesheim και στο Schwdbisch Gmónd της Στουτγάρδης. Η δεύτερη αυτή εταιρεία λειτουργεί σήμερα με την επωνυμία Weleda A.G.

Η θεραπευτική παιδαγωγική

Τον ίδιο καιρό περίπου ζητήθηκε από τον R. Steiner να βοηθήσει «παιδιά με ανάγκη ψυχικής φροντίδας», όπως ο ίδιος τα χαρακτήρισε. Έτσι άρχισαν οι προσπάθειες για μια θεραπευτική παιδαγωγική και ιδρύθηκε ένα πρώτο ινστιτούτο κοντά στο Dornach.

Η Χριστιανική κοινότητα

Και σε πολλά άλλα επαγγέλματα ο R. Steiner πρόσφερε τις συμβουλές του. Μετά από ερώτηση νεαρών θεολόγων, έδωσε διαλέξεις σχετικά με την ανανέωση της θρησκευτικής τελετουργίας. Το 1922 μια ομάδα ιερέων ίδρυσε μια κίνηση με το όνομα Χριστιανική Κοινότητα, «Die Christengemeinschaft».

Η βιοδυναμική καλλιέργεια

Το 1924 μερικοί καλλιεργητές ζήτησαν από τον R. Steiner να τους βοηθήσει στην κατανόηση των ζωτικών διαδικασιών της φύσης και την πρακτική τους εφαρμογή στην καλλιέργεια. Έτσι, μετά από μια σειρά διαλέξεων στο Koberwitz κοντά στο Breslau ξεκίνησε η προσπάθεια της βιολογικής-δυναμικής γεωργίας.

Η επιστήμη

Στον τομέα της επιστήμης είχε επανειλημμένα ερευνήσει διάφορες πλευρές των «αιθερικών, μορφοποιών δυνάμεων». Έδειξε ότι μπορεί κανείς, με παρόμοιο τρόπο όπως ο Goethe, να μελετήσει τη δράση τους σε φυσικά φαινόμενα όπως π χ στις μορφές και τη μεταμόρφωση των φυτών. Ιδρύθηκαν στο Dornach εργαστήρια από τους Δρ.G. Wachsmuth και Δρ.E. Pfeiffer και αναπτύχθηκαν ποικίλες μέθοδοι παρατήρησης.

Διαλέξεις

Στις αρχές του 1922 η ανθρωποσοφική κίνηση βρισκόταν στο μέγιστο της δραστηριότητάς της. Ο R. Steiner όργωνε την Γερμανία και έδινε διαλέξεις σε πολυπληθή ακροατήρια. Συγχρόνως όμως εμφανίστηκαν αναρχικά στοιχεία που προσπαθούσαν να δημιουργήσουν φασαρίες στις συναντήσεις αυτές.

Μετά από τις διαλέξεις υπήρχε χρόνος για ερωτήσεις και ο R. Steiner άρχιζε κάπου - κάπου να δέχεται επιθετική κριτική. Παρ' όλες τις προσπάθειές του να υποδείξει λεπτομερειακές επιστημονικές γνώσεις, το κλίμα που επικρατούσε δεν έδινε στους ανθρώπους την ευκαιρία να ασχοληθούν ήρεμα με τα εσωτερικά προβλήματα της ζωής.

Η πυρκαγιά στο Goetheanum

Μόνο στο Dornach επικρατούσε μια ζεστή και αποδοτική ατμόσφαιρα. Οι μορφές του κτηρίου μιλούσαν την ίδια γλώσσα με αυτόν, μιαν αρμονική γλώσσα που απευθυνόταν σε όλο τον άνθρωπο και όχι μόνο στη διάνοιά του. Την Πρωτοχρονιά του 1922 μετά από μια διάλεξη όταν οι τελευταίοι ακροατές είχαν φύγει, ο νυχτερινός φύλακας παρατήρησε καπνούς να βγαίνουν από το κτήριο. Σε λίγο το Goetheanum βρισκόταν στις φλόγες. Οι ξύλινοι θόλοι κατέρρευσαν, τα χαραγμένα βιτρό πύρωσαν και έσπασαν, πράσινες και μπλε φλόγες ξεπετάχθηκαν από τους αυλούς του εκκλησιαστικού οργάνου. Πολλών ετών εντατική εργασία είχε τώρα αναλωθεί στις φλόγες.

Η γενική ανθρωποσοφική εταιρεία

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ 1923 – 1925

Ο R. Steiner συνέχισε απτόητος τη δραστηριότητά του – ήδη το επόμενο βράδυ οι διαλέξεις συνεχίστηκαν στο ξυλουργείο που είχε διασωθεί από την πυρκαγιά.

Η ανθρωποσοφική εταιρεία όμως βρισκόταν σε κρίση και ο R. Steiner αφιέρωσε όλο τον επόμενο χρόνο στη συγκρότηση της νέας ανθρωποσοφικής εταιρείας, η οποία ιδρύθηκε τα Χριστούγεννα του 1923 και ονομάστηκε «Γενική ανθρωποσοφική εταιρεία». Ήταν ανοικτή για όλους τους ανθρώπους. Παράλληλα δημιουργήθηκε μια εσωτερική σχολή, «η ελεύθερη σχολή της πνευματικής επιστήμης» για όσους ήθελαν να προχωρήσουν στην έρευνα του πνευματικού κόσμου. Άρχισε η προετοιμασία ενός νέου κτηρίου ως ανάμνηση του πρώτου Goetheanum.

Οι εργασίες για την ανέγερσή του είχαν ήδη αρχίσει όταν ο R. Steiner άρχισε να αισθάνεται τα συμπτώματα μιας ασθένειας η οποία και οδήγησε στο θάνατό του στις 30 Μαρτίου 1925. Έκλεισε ήρεμα τα μάτια του δίπλα στο άγαλμα της εικόνας του Χριστού, το οποίο είχε ο ίδιος σμιλέψει σε ξύλο.

Επίλογος

Το 1928 μετά από τέσσερα χρόνια εργασίας το νέο Goetheanum άρχισε να λειτουργεί. Η ανθρωποσοφική κίνηση συνέχισε την πορεία της. Πολλά σχολεία με βάση την παιδαγωγική του R. Steiner ιδρύθηκαν σε πολλές χώρες του κόσμου.

Πολλοί γεωργοί μετέτρεψαν τις καλλιέργειές τους σε βιολογικές-δυναμικές.

Δημιουργήθηκαν πολλές κλινικές, ανθρωποσοφικά κέντρα και εκπαιδευτικά σεμινάρια τεχνών, παιδαγωγικής, ιατρικής, θεραπευτικής παιδαγωγικής, ευρυθμίας και θεραπευτικής ευρυθμίας, γεωπονικές σχολές βιοδυναμικής καλλιέργειας, επιστημονικά κέντρα έρευνας, εργαστήρια φαρμάκων και πολλά άλλα κέντρα, με βάση την πνευματική επιστήμη, την γνώση του ανθρώπου, την ανθρωποσοφία.